

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Gratitudo ex mutuo, num. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

affiyos; frumentum regulariter deteriorationem nequaquam patitur, ergo iuste ei satisfit per novam sequentis recollectionis. Denique communiter plus valet mensura frumenti hyeme, quam messis tempore; & frumentum novæ messis magis crescit, quam frumentum habitum hyeme, ergo iuste compensatur pretium cum incremento &c.

f. *Ang. l. c. n. 74. Nav. l. c. num. 22. l. Medin. Salon Silvest. alij, quis citat. Berth. à S. Fausto, in speculo d. 16. q. 57.*

§. II.

Quid sit usura?

1. **E**st a lucrum quaesitum ex mutuo, vi mutui.

a *Innoc. de usur. c. 3. & passim.*

2. Dicitur primò (lucrum) usura enim est, quando quid pretio aestimabile accipitur supra sortem, id est, supra id, quod mutuo datum est, sive id sit pecunia sive aliud, quo gravetur mutuarius.

3. Dicitur secundò (quesitum) si ve mente, vocaturque usura mentalis; sive inito pacto expresso, appellaturque usura realis.

4. Dicitur tertio, (ex mutuo) si ve expresso, sive tacito, seu palliato: si enim fingendo venditionem v. g. expolis lucrum supra sortem, mutuum erit palliatum.

5. Dicitur quarto, (vi mutui) & in hoc consistit vltima essentialis differentia usuræ: si quid enim ex mutuo lucreris, non ex vi ipsius, id est, non tanquam ex iustitia debitum ex mutuo, sed ex alio capite v. g. ex damno

emergente, ex gratitudine, ex benevolentia, usura non est, ne mentalis quidem, quantum vis, b nisi hoc lucrum gratitudinis v. g. expectares, non mutuares; quia non expectas ex vi mutui, nec tamquam debitum ex iustitia. Rursus (ex vi mutui) sive principaliter, sive minus principaliter. Si enim principaliter intendas amicitiam, & minus principaliter lucrum ex vi mutui, usurarius eris. Ratio est, quia, quando objectum est ex se malum, semper est peccatum, illud etiam minus principaliter velle, ut si iudex principaliter damnaret reum ob iustitiam, minus principaliter ob inimicitiam, utique peccaret, quia damnare reum ob inimicitiam, semper est objectum malum. Ita in casu nostro &c.

b *Caiet. v. usura c. 4. & 22. q. 78. art. 1. c. Val. l. 3. d. 5. q. 71. p. 1.*

Gratitudo ex mutuo.

6. Ex dictis collige primò, licitum per se d & speculativè esse, mutuantem, etiam antequam mutuet, rogare, vel excitare mutuarium, immo, & cum illo pacisci, ut aliquid supra sortem impertiatur, ex mera liberalitate, & verè voluntariè, quia sic nihil expectatur ex vi mutui.

d *Molin. d. 205.*

7. Dixi tamen (verè voluntariè) nam si mutuans est nimis importunus, vel exprobans ingratitude, vel quid simile, tunc mutuarius nò daret gratis, sed ad redimendâ vexatione, & ex timore, ne denuo mutuû nò obtineat, vel obtineat difficulter. Signa voluntariæ traditionis vide infra §. 7. n. 4.

LII 2

8. Dixi

3. Dixi iterum (ex mera liberalitate) nam proh quam periculosum est, ne, si hæc petitio vel pactum sit ante mutuum, degeneret in obligationem; nam propterea dictum modo est (per se, & speculatiue) in praxi enim omnino explodendum est ejusmodi pactum, vel præcedens petitio, quamvis signis & imperfectis verbis insinuata; quia hæc in praxi notant obligationem &c. Quod si in eas pactum obligans mutuatarium, ut omnino det aliquid ex gratitudine, clara e est vsura, quia clare superaddis obligationem; & merito Valentia f docet, esse illicitum, in mutuo petere, quasi ex iustitia, amorem & benevolentiam, quia ex mutuo non debetur amor, nisi ex debito morali & libero, non ex obligatione; multo igitur magis erit vsura, mutuare cum pacto, ut mutuatarium frequentet tuum molendinum, ut emat à tali officina merces, &c. quia hæc essent gravamina supra sortem.

e Laym. l. 4. tr. 10. de Simenia. c. ult. §. n. 2. & 9. f Val. t. 3. d. 4. q. 27. p. 2.

Mutuare cum pacto, ut fiat, quod debetur ex charitate.

9. Colligo secundò, an liceat pacisci, ut mutuatarium soluat, seu faciat, quod debet ex charitate. Medicus v. g. ex charitate debet mederi pauperi infirmo, si non sit alius, qui medeatur; Medico igitur huic licitenè possumus dare mutuum, ea lege, ut ultra sortem ei pauperi opem ferat? respondeo, licite ex Molina, g, illicite & injuste ex Navarra h. Ratio huius est, quia sic adderemus onus ex iustitia,

cum antea solum fuerit ex charitate; ratio Molinae est, quia cum medicus absolutè mederi debeat, non iudicatur moraliter superadditum ipsi esse onus novum. Vtrumque probabile.

g Molin. d. 509. Caramuel. lib. 2. Theo. mor. n. 736. h Navarr. lib. 3. c. 2. n. 351.

Mutuare cum pacto, ut fiat, quod debetur ex iustitia; ubi

An liceat Christiano, dare Turcis ad vsuram?

10. Sed quid, si pactum sit, ut fiat id, quod ex iustitia quis debet? debet v. g. Petrus tibi 50. potesne illi mutuare alia 50. cum pacto, ut soluat centum? respondeo, posse: quia tunc non petis illa 50. ex vi mutui, sed ex vi iustitiæ, ante mutuum; hinc addit Navarra l, te posse mutuare cum vsura ei, cum quo bellum iustum geris; sicut enim vi & bello illum spoliare potes, ita & vsuris.

i Mol. ib. Dicast. l. 2. de just. tr. 10. d. 2. dn. 3. n. 82. l Navar. ib. n. 146.

11. Quædam matrona subministrabat hic Panormi pecuniam cum vsura Turcæ cuidam, prætextu, quod in Turcas nos iustum bellum habemus, ut illi nescio quis Confessarius posse insinuaverat. Profecto si Confessarius indoctus fuit, errasse mirum non est: si doctus, Navarra dictum debuit expendere, qui de hostibus loquitur, quos mutuatarium spoliare potest, non verò de his Turcis inter Christianos, nos sub captivitate degentibus, in quos nullum